

El Pacte Local

Jaume Oliveras

La proposta de Pacte Local feta pel Ministeri d'Administracions Públiques (MAP) no representa cap avanç substancial per resoldre la majoria de problemes dels nostres municipis. La negociació duta a terme per la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) està servint de ben poc, i a més, les entitats municipalistes catalanes han quedat relegades del tot en aquest procés. Poques concrecions es poden extreure dels documents elaborats pel MAP, malgrat que en el darrer document es concreta més l'autoritat municipal en alguns aspectes.

Pel que fa a les competències sobre temes sectorials, el MAP parteix de la quasi impossibilitat de transferir el que són competències exclusives de l'estat, la dificultat pel que fa a les competències compartides i deixa a les Comunitats Autònomes com els organismes capacitats per transferir competències als ens locals. El MAP, però, arriba a algunes concrecions com el reforçament de l'autoritat de l'alcalde en matèries com el trànsit i la seguretat vial, el concepte de municipi turístic per poder arribar a línies de subvenció estatal, la participació en programes estatals d'habitatge, la participació dels ajuntaments en la gestió de ports i aeroports...

Pel que fa als aspectes institucionals, també ens trobem amb poques concrecions. No es contempla l'accés directe dels ajuntaments al Tribunal Constitucional, però es proposa la creació d'un recurs d'ampara, a partir d'un nombre mínim d'entitats locals, amb la finalitat de defensar l'autonomia local davant del Tribunal Constitucional. Pel que fa al problema del transfuguisme, la solució queda només en la proposta de la signatura d'un «Codi ètic de conducta política», que no deixa de ser tan sols una declaració d'intencions, perquè per resoldre aquest problema caldria reformar la llei electoral. En el document del MAP desapareix qualsevol proposta de modificació de la llei electoral. En aquest sentit, s'havien plantejat alguns temes: l'elecció directa de l'alcalde, mesures tendents a l'estabilitat dels governs locals, l'ampliació dels mandats i la limitació de la moció de censura. Alguns d'aquests temes figuren en la moció sobre el Pacte Local que ha impulsat l'Associació Catalana de Municipis. Per a ERC, la tendència hauria de ser una altra: caldria anar cap a un sistema mixte que donés pas a la possibilitat de llistes obertes, oposant-nos a qualsevol intent de desdibuixar la representativitat de les diferents opcions polítiques i a l'augment del percentatge de vots per tenir representació al consistori, així com a tot el que representés tendir cap a un sistema d'elecció majoritari. Pel que fa a la limitació de la moció de censura, amb la reforma que es va introduir per Llei Orgànica 8/1991 de 13 de març, la considerem suficient, ja que només es pot presentar una moció de censura a partir d'una majoria absoluta del ple, alhora que també estableix que un regidor només en pot signar una en tota la legislatura.

La possibilitat d'ampliació del mandat municipal és un tema a discutir però que no es pot deslligar d'altres qüestions com la limitació de mandats, per exemple. El MAP, però, introdueix la possibilitat de presentar una moció de confiança per tal de desbloquejar determinades situacions en els ajuntaments, sense explicar el sentit d'aquesta mesura i les conseqüències que podria tenir.

I lamentablement el tema de què es parla menys en les propostes que fa el MAP és el finançament municipal. Qualsevol augment de competències hauria d'anar acompanyat de les transferències de recursos econòmics. El finançament dels ajuntaments és un dels principals problemes que encara patim, ja que hi ha una descompensació entre els serveis que ofereix un ajuntament i els ingressos de què disposa. Per tant, cal tendir cap a aconseguir nous ingressos i més competències fiscals i de recaptació.

L'assoliment del Pacte Local hauria de comportar un canvi substancial per als ajuntaments, objectiu difícil d'aconseguir amb les actuals propostes del MAP. Cal definir més clarament les seves competències, aconseguir-ne de noves i més autonomia financera amb els ingressos corresponents. Les reivindicacions que posa sobre la taula l'FMC són necessàries: el reforçament de la representativitat política de l'alcalde, el dret a disposar de Cartes Municipals, millor redistribució de la despesa pública per tenir més recursos i augmentar l'autonomia financera, una nova llei de bases de contractació més àgil, remarcar el paper de servei públic dels mitjans de comunicació local...

Cal que el municipalisme català negociï directament amb l'Estat, ja que actualment l'FMC, per la seva relació amb la FEMP, fa que el seu paper quedi totalment desdibuixat. Cal, també, posar sobre la taula la necessitat d'arribar a un Pacte Local a Catalunya entre l'administració local i la Generalitat. Aquest acord hauria de recollir aspectes institucionals, competencials i financers.

I l'altre tema pendent és abordar la reforma de les Lleis d'Ordenació Territorial, ara que ja fa deu anys de la seva aprovació, una revisió que hauria de permetre posar sobre la taula les seves mancances per tal de posar les bases d'un pacte territorial que realment afavorís els interessos dels ens locals.

